

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/4643-2
Saksbehandler Hans Tveitereid

Utvalg	Møtedato
Teknisk utvalg 2023 - 2027	01.09.2026
Plan- og miljøutvalget 2023 - 2027	03.09.2026
Kommunestyret 2023 - 2027	10.09.2026

NOU 2026: 4 - Kjernekraft i Norge? - høringsuttalelse

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Kommunestyret legger til grunn at eventuell framtidig etablering av kjernekraft i Norge krever en tydelig avklaring av kommunenes rolle, ansvar og myndighet, samt nasjonal oppbygging av kompetanse, beredskap og finansieringsordninger som sikrer at kommunesektoren ikke påføres uforholdsmessige oppgaver eller økonomiske forpliktelser.

Vedlegg

NOU 2026 04 Kjernekraft i Norge

Sammendrag

Saken gjelder Grimstad kommunes høringsuttalelse til NOU 2026: 4 «Kjernekraft i Norge». Utredningen vurderer kjernekraft som mulig del av framtidig norsk energiforsyning, og peker på betydelige spørsmål knyttet til teknologi, kostnader, sikkerhet, beredskap, kompetanse og avfallshåndtering. For kommunesektoren er det særlig viktig å avklare kommunenes rolle, ansvar og myndighet dersom kjernekraft skal vurderes videre i Norge. Høringsuttalelsen understreker at kommunesektoren ikke påføres uforholdsmessige oppgaver eller økonomiske forpliktelser ved utvikling og utbygging av kjernekraft i Norge.

Fakta

Kjernekraftutvalget ble oppnevnt av regjeringen i 2024 for å utrede kjernekraft som mulig kraftkilde i Norge. Utredningen vurderer blant annet teknologi, sikkerhet, økonomi, kraftsystem, miljøpåvirkning, avfallshåndtering, beredskap, kompetansebehov og regulatoriske forhold. Utvalget beskriver både tradisjonelle kjernekraftverk og små modulære reaktorer (SMR), som er den teknologien som i størst grad diskuteres i norsk sammenheng.

Utvalget konkluderer med at kjernekraft kan være en mulig del av et framtidig norsk energisystem, men at det gjenstår betydelig usikkerhet knyttet til kostnader, teknologiutvikling, gjennomføringsevne og samfunnsmessig aksept. Det understrekes samtidig at eventuell etablering

av kjernekraft vil kreve langsiktig planlegging, omfattende myndighetsprosesser og betydelig kompetanseoppbygging. Utvalget anbefaler ikke å starte arbeidet med utbygging eller utvikling av kjernekraft i Norge nå, men foreslår å styrke den nasjonale kompetansen for å holde mulighetene åpne på sikt.

Selv om kjernekraft vil være et nasjonalt anliggende, vil kommunene få en sentral rolle dersom Norge velger å gå videre med slike prosjekter.

Kommunene vil blant annet kunne få oppgaver knyttet til:

- arealplanlegging og behandling etter plan- og bygningsloven
- konsekvensutredninger og medvirkningsprosesser
- samfunnssikkerhet og beredskap
- koordinering mot statlige myndigheter og regionale aktører
- informasjon til innbyggere og næringsliv
- tilrettelegging for bolig-, nærings- og kompetanseutvikling
- håndtering av lokale konsekvenser og interessekonflikter

Utredningen peker videre på at Norge i dag har begrenset kompetanse og institusjonell kapasitet på området sammenlignet med land som har kommersiell kjernekraft. Det vil derfor være behov for betydelig oppbygging av kompetanse både nasjonalt, regionalt og lokalt dersom kjernekraft skal bli aktuelt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Utvikling og eventuell utbygging av kjernekraft i Norge kan få økonomiske og administrative konsekvenser for kommunesektoren. Selv om kjernekraft i hovedsak vil være et nasjonalt anliggende, vil kommunene kunne få oppgaver knyttet til arealplanlegging, saksbehandling, medvirkning, beredskap, informasjon og samordning med statlige og regionale myndigheter. Dette vil kunne kreve økt kompetanse, kapasitet og administrative ressurser i berørte kommuner.

Grimstad kommune mener at nye oppgaver eller økte kostnader som følger av eventuell videre utvikling av kjernekraft ikke må påføres kommunene uten at ansvar, myndighet og finansiering er tydelig avklart. Dersom staten legger opp til at kommunene skal ha en rolle i planlegging, behandling eller beredskap knyttet til kjernekraft, må dette følges opp med nødvendige økonomiske rammer, kompetansetiltak og eventuelle kompensasjonsordninger.

Det bør derfor legges til grunn at kommunesektoren ikke skal bære økonomisk risiko eller administrative merkostnader som følge av nasjonale beslutninger om kjernekraft. Eventuelle framtidige ordninger må sikre forutsigbar finansiering og tilstrekkelig faglig støtte, slik at kommunene kan ivareta sine lovpålagte oppgaver på en forsvarlig måte.

Vurderinger:

Kommunedirektøren vurderer at NOU 2026:4 representerer et viktig og nødvendig kunnskapsgrunnlag for den videre energidebatten. Utredningen gir ikke svar på om kjernekraft bør bygges i Norge, men beskriver hvilke forutsetninger som må være på plass for at dette skal kunne vurderes på en forsvarlig måte. For kommunesektoren er det særlig viktig at debatten ikke bare handler om energiproduksjon, men også om hvilke nye oppgaver, ansvar og forventninger som vil ligge til kommunene.

Kjernekraft er et område som krever spesialisert kompetanse innen teknologi, sikkerhet, risiko, beredskap, juss og planlegging. Norske kommuner har i dag i liten grad slik kompetanse

tilgjengelig. Selv større kommuner vil være avhengige av nasjonale fagmiljøer og statlig støtte for å kunne ivareta sine oppgaver på en tilfredsstillende måte. For Grimstad representerer dette både en utfordring og en mulighet. Grimstad har gjennom Universitetet i Agder, teknologimiljøene i regionen og nærhet til eksisterende kompetansemiljøer på Sørlandet et potensial for å bidra til framtidig kompetanseutvikling. Samtidig vil det kreve langsiktige nasjonale satsinger dersom kommunene skal kunne fylle sin rolle på en forsvarlig måte.

Dersom kjernekraft skal etableres i Norge, må kommunenes rolle avklares tydelig. Kommunene vil trolig sitte med sentrale oppgaver etter plan- og bygningsloven, men kjernekraft vil samtidig være av nasjonal betydning. Kommunedirektøren mener det er viktig at eventuell framtidig lov- og regelverksutvikling sikrer en god balanse mellom nasjonale interesser og lokalt selvstyre. Lokale planprosesser, medvirkning og politiske vedtak må fortsatt ha legitimitet og reell betydning.

Erfaringer fra store energi- og infrastrukturprosjekter viser at lokale prosesser ofte er like viktige som de tekniske og økonomiske spørsmålene. Tidlig involvering av kommuner, innbyggere, næringsliv og interessegrupper vil være avgjørende for tillit og legitimitet. Kommunedirektøren vurderer at eventuelle framtidige kjernekraftprosjekter må ha forutsigbare prosesser, tydelige ansvarsforhold og avklarte finansieringsmekanismer før lokal behandling igangsettes.

Beredskap er en av de viktigste kommunale problemstillingene knyttet til kjernekraft. Selv om moderne kjernekraftverk har høye sikkerhetskrav og internasjonale erfaringer viser at alvorlige hendelser er sjeldne, vil kommunene måtte inngå som en del av beredskapsstrukturen rundt slike anlegg. Dette gjelder både planlegging, øvelser, krisekommunikasjon og samordning med statlige myndigheter. Kommunedirektøren mener at eventuelle nye oppgaver innen atomsikkerhet og beredskap må finansieres og understøttes av staten. Det kan ikke forventes at kommunene alene bygger opp nødvendig kapasitet på dette området.

Kjernekraft kan på sikt gi positive samfunnsvirkninger gjennom tilgang på stabil kraftproduksjon, kompetansesarbeidsplasser, forskningsaktivitet og næringsutvikling. For Grimstad og Sørlandet kan det være særlig aktuelt å se på mulige koblinger mellom energisektoren, universitetet, teknologibedrifter, regionale kompetansemiljøer og energikrevende industriutvikling. Utredningen peker også på betydningen av kompetansebygging, nye verdikjeder og sysselsetting dersom kjernekraft blir en del av norsk energiforsyning. Samtidig må slike muligheter vurderes opp mot kostnader, risiko, usikkerhet og andre hensyn knyttet til arealbruk, miljø og samfunnsaksept.

Alternative løsninger

Grimstad kommune mener at Norge ikke bør gå videre med arbeid for å legge til rette for kjernekraft som del av norsk kraftforsyning. Kjernekraft er forbundet med for stor risiko, for høy usikkerhet og for omfattende kostnader til at dette bør prioriteres i den videre energipolitikken.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at NOU 2026:4 gir et godt faglig grunnlag for videre diskusjon om kjernekraft i Norge. For kommunene er de mest sentrale spørsmålene knyttet til kompetanse, beredskap, lokal medvirkning, myndighetsutøvelse og finansiering av nye oppgaver. I høringsuttalelsen fra Grimstad kommune anbefales det å være tydelige på at kommunesektoren ikke påføres uforholdsmessige oppgaver eller økonomiske forpliktelser ved evt. videre arbeid med etablering av kjernekraft i Norge.